

REGIONALNA AGENCIJA ZA EKONOMSKI RAZVOJ
Š u m a d i j e i P o m o r a v l j a

Regionalna agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja

**Integrisani sistem za podršku razvoju i
uvođenju inovacija na regionalnom
nivou**

Teritorijalna pokrivenost

Dva okruga: Šumadijski i Pomoravski

Misija i vizija

- **Misija** Regionalne agencije jeste stvaranje uslova za održivi društveno-ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja kroz izgradnju instrumenata regionalnog i lokalnog ekonomskog razvoja i stabilne mreže ključnih faktora: Vlade Republike Srbije, lokalnih autoriteta, Regionalne privredne komore, Nacionalne službe za zapošljavanje, asocijacija preduzetnika, Univerziteta, finansijskih institucija, donatora, NVO sektora, lokalnih medija, service provajdera i ostalih
- **Vizija** Regionalne agencije jeste da predstavlja ključnog nosioca razvojnih procesa u regionu Šumadije i Pomoravlja kroz kreiranje i koordinaciju implementacije razvojnih strategija, jačanje identiteta teritorije na kojoj ostvaruje svoj uticaj i stvaranje mreža i partnerstava ključnih stakeholdera

Osnivači

Pravni oblik – Neprofitno DOO

Vlada RS

Opštine

Udruženja

NVO

RPK KG

- Aranđelovac
- Batočina
- Knić
- Kragujevac
- Lapovo
- Rača
- Topola
- Despotovac
- Jagodina
- Rekovac
- Svilajnac

- Udruženje Sloga
- Asocijacija Šumadija

- Baština i budućnost

73% vlasništva u rukama javnog sektora

27% vlasništva u rukama privatnog sektora

Oblasti rada

- **2002. godine – Razvoj preduzetništva**
- **2003. godine – Razvoj preduzetništva, razvoj ljudskih resursa**
- **2005. godine – Razvoj preduzetništva, razvoj ljudskih resursa, podrška lokalnim samoupravama u pokretanju lokalnog ekonomskog razvoja, strateško planiranje regionalnog razvoja**
- **2011. godine – Upravljanje procesom razvoja Šumadije i Pomoravlja u pet prioriternih oblasti razvoja: razvoj MSPP, razvoj ljudskih resursa, razvoj infrastrukture, razvoj turizma i razvoj rurala**

Implementacija projekata

- **Više od 40 implementiranih projekata**
- **Ukupna vrednost implementiranih projekata je blizu 9.000.000 eura**
- **Saradnja sa velikim brojem relevantnih međunarodnih i nacionalnih institucija, poput: Vlade Republike Srbije i njenih ministarstava, Delegacije Evropske komisije, E.A.R, Vlade Republike Italije, Vlade Kraljevina Norveške i Holandije, USAIDa, UNDPa, Južnomoravskog regiona Češke Republike**

Organizaciona struktura

Oblasti rada MSP sektora

- **Operativno – Rad sa klijentima**
- **Strateški – Razvoj preduzetničke infrastrukture**

Rad sa klijentima

**Broj klijenata 2002 – 2011. godine: preko 8000,
preko 900 godišnje**

- **Poslovno informisanje**
- **Konsalting**
- **Istraživanje tržišta i poslovno povezivanje**
- **Obuke**

Razvoj preduzetničke infrastrukture

Razvoj finansijskih mehanizama za podršku razvoju MSP:

- **Formiran regionalni garancijski fond**
- **Formulisana mikrokreditna šema za početnike u biznisu**
- **Grant šema za početnike u biznisu**
- **Realizacija nacionalnih kreditnih programa**

Razvoj mehanizama za promovisanje udruživanja i stvaranje lanaca vrednosti:

- **Formiran klaster proizvođača nameštaja**
- **Formiran klaster proizvođača cveća**
- **Formiran klaster proizvođača tekstila**
- **Formiran građevinski klaster**
- **Formiran auto klaster centralne Srbije**

Razvoj preduzetničke infrastrukture

Podrška razvoju inovativnosti:

- **Formiranje Biznis inovativnog centra u Kragujevcu**
- **Tempus program**

Razvoj novih usluga:

- **Analiza potreba na godišnjem nivou – mentoring**
- **Podizanje konkurentnosti – TAM/BAS program**

Podrška razvoju omladinskog preduzetništva:

- **BIP program**
- **SPARK program**

Naša strategija

Standardizovani set usluga

Opšti cilj je podrška ravnomernom regionalnom razvoju kroz unapređenje dostupnosti, obima i kvaliteta usluga podrške za sektor malih i srednjih preduzeća i preduzetništva, zadruge, jedinice lokalnih samouprava i druge osnivače ARRA, kao i jačanje kapaciteta ARRA

Program standardizovanog seta usluga sprovodi Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja u saradnji sa Nacionalnom agencijom, a realizuju ga akreditovane regionalne razvojne agencije

Standardizovani set usluga

Standardizovani set usluga obuhvata četiri grupe standardizovanih usluga:

- **Informacije**
- **Obuke**
- **Konsalting**
- **Promociju**

Usluge su besplatne za potencijalne i postojeće MSPP, zadruge, jedinice lokalnih samouprava, osnivače ARRA

Operativni prioriteti

- **Podsticaj udruživanju**
- **Intenzivniji razvoj lokalnih i regionalnih finansijskih mehanizama podrške**
- **Podrška inovacijama**
- **Internacionalizacija poslovanja**
- **Intenzifikacija korišćenja IT**
- **Jačanje veza sa nosiocima znanja**

Značaj uvođenja inovacija

- **U eri sve bržeg tehnološkog napretka, gde naučno-tehnološka dostignuća prožimaju sve aspekte ljudskog života, nauka, tehnološki razvoj i inovacije imaju značajnu ulogu u podsticanju ekonomskog razvoja.**
- **Inovacione delatnosti smatraju se glavnim faktorima za stabilnu ekonomiju usmerenu ka znanju, koja je postala osnova konkurentnosti i dinamičnog razvoja.**

Zakon o inovacionoj delatnosti

- **"Sl. glasnik RS", br. 110/2005 i 18/2010**
- **Ovim zakonom uređuju se osnovna načela, ciljevi i organizacija primene naučnih saznanja, tehničkih i tehnoloških znanja, inventivnosti i pronalazaštva, u funkciji stvaranja i realizacije, u odnosu na postojeću tehničko-tehnološku osnovu, novih i poboljšanih proizvoda, procesa i usluga, kao pokretača razvoja Republike Srbije.**

Fond za inovacionu delatnost

- **Fond za inovacionu delatnost je osnovan Zakonom o inovacionoj delatnosti radi podsticanja inovativnosti i obezbeđivanja sredstava za finansiranje inovacione delatnosti, prvenstveno kroz saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama, organizacijama, donatorima i privatnim sektorom.**
- **Cilj Fonda je podsticanje i finansiranje inovativnosti u prioritetnim oblastima nauke i tehnologije, odnosno da se pruži podrška da nove tehnologije stignu iz akademskih okvira do privrede, kao i da se pomogne malim i srednjim preduzećima koja razvijaju inovacione tehnologije.**

Struktura podrške inovativnosti u Srbiji

Nacionalni programi:

- Programi Fonda za inovacionu delatnost
- Program podrške razvoju konkurentnosti za MSP
- Program podrške MSP za jačanje inovativnosti
- Inovacioni projekti
- Mreža poslovnih inkubatora
- Takmičenje za najbolju tehnološku inovaciju
- Sajam inovacija

Struktura podrške inovativnosti u Srbiji

EU programi:

- EEN
- CIP Okvirni program za konkurentnost
- FP 7 EU program

Organizacije za podršku inovacionim aktivnostima - OIP

- Poslovni inkubatori
- Naučno - tehnološki parkovi
- Inovacioni centri
- Klasteri
- Privatna preduzeća za podršku inovacionim aktivnostima
- Privredne komore
- NARR
- RA/RC
- SIEPA
- SIPO
- Univerziteti
- Kooperativni trening centri

Usluge podrške inovacijama u Srbiji - najviše zastupljene

- **Podrška razvoju (novih) proizvoda i usluga ili uvođenje novih procesa**
- **Promocija/ pomoć pri umrežavanju u formiranju grupa**
- **Podizanje svesti i razmena informacija**
- **Podrška inovacionim start-up i spin-off kompanijama**

Usluge podrške inovacijama u Srbiji - najmanje zastupljene

- **Zaštita prava intelektualne svojine**
- **Licenciranje**
- **Podrška tehnološkoj i naučnoj saradnji**
- **Potruga za javnim finansiranjem i nadgledanje javnih tendera**
- **Podrška i kreiranje klastera i promovisanje učešća MSP-a i naučne baze**
- **Pomoć pri mobilnosti ljudskog kapitala**

Uspostavljanje integrisanog sistema za podršku razvoju i uvođenju inovacija

- **Organizovane i koordinirane usluge za podršku inovacijama u Srbiji su ograničene ili ne postoje. Mestimično postoji inovaciona podrška, ali ne postoji koordinirana inovaciona podrška koja bi ponudila usluge na različitim nivoima životnog ciklusa razvoja proizvoda.**
- **Sistem inovacione podrške mora biti definisan i strukturiran na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou. Ovaj sistem bi trebalo da podrži čitav inovacioni proces, od ideje do tržišne realizacije.**

Uspostavljanje integrisanog sistema za podršku razvoju i uvođenju inovacija na regionalnom nivou- potrebne komponente

- **Planska strateška dokumenta sa razvijenim programima podrške**
- **Organizaciona struktura sa jasno definisanim ulogama i načinom koordinacije**
- **Adekvatni ljudski resursi za funkcionisanje i upravljanje sistemom**
- **Održivi finansijski okvir za podršku inovacijama**

Analiza potreba za podrškom u uvođenju inovacija proizvoda i procesa

REDASP sprovodi analizu koja obuhvata sledeće ključne oblasti:

- **Inovacioni potencijal**
- **Inovacione aktivnosti sprovedene u prethodne 3 godine**
- **Koliko je važan efekat uvedenih inovacija proizvoda ili procesa**
- **Da li je preduzeće u nekoj od inovacionih aktivnosti saradivalo sa drugim preduzećima i institutima**
- **Vrste partnera za saradnju i lokacija**
- **Problemi u razvoju proizvoda i procesa**
- **Za kojom vrstom inovativnih usluga postoji potreba, a ne može da se dobije u regionu**

Analiza potreba za podrškom u uvođenju inovacija proizvoda i procesa

Cilj analize:

- Sagledavanje nivoa angažovanosti preduzeća iz tradicionalnih sektora na polju inoviranja
- Procena potreba za specifičnim uslugama
- Procena mogućeg obima tražnje za specifičnim tipom usluga

Rezultati analize potreba za podrškom u uvođenju inovacija proizvoda i procesa

Aproksimativni procenat godišnjeg obrta koji se investira u razvojne aktivnosti	10,30%
Broj novih proizvoda razvijenih u poslednje 3 godine	prosečno 34,40
Aproksimativno vreme u razvoju novog proizvoda, od ideje do plasmana na tržištu	8,8 meseci
Procentualni odnos internih i eksternih resursa uključenih u razvojne aktivnosti	Interni resursi 70,52 % Eksterni resursi 29,48 % <i>što je u značajnoj meri posledica 2 osnovna faktora:</i> <i>1) Nedovoljno razvijenog tržišta usluga</i> <i>2) Zastarele i troškovno neefikasne politike rada samih preduzeća, koje nemaju razvijen sistem outsourcing-a</i>
U prethodne 3 godine anketirana preduzeća su bila najaktivnija u trima oblastima inovativnih delatnosti	1) Istraživačko razvojne aktivnosti u okviru preduzeća za razvoj proizvoda ili procesa 2) Nabavka mehanizacije, opreme, softvera koji se koriste za inovativne aktivnosti 3) Novi ulazak na tržište, ili plasman novih proizvoda, ili novih usluga na tržištu

Rezultati analize potreba za podrškom u uvođenju inovacija proizvoda i procesa

Usluge za kojima postoji najveća potreba su:	<ol style="list-style-type: none">1) finansiranje inovativnih proizvoda2) konsultantske usluge i marketinška podrška za nove proizvode3) usluge istraživanja i analize tržišta, kao i usluge u oblasti patentiranja i licenciranja
Da li je preduzeće imalo saradnju sa drugim preduzećima i naučnoistraživačkim instucijama u sprovođenju inovativnih aktivnosti	Da 40% Ne 60% <i>Preduzeća pridaju veoma mali značaj saradnji sa naučno-istraživačkim institucijama i organizacijama, budući da svega 40% anketiranih uopšte i ima mrežu saradnje, što govori o nedovoljnom nivou prepoznavanja potreba za uspostavljenjem bližih veza sa nosiocima znanja u specifičnim oblastima</i> Cilj: formiranje odgovarajućih mreža saradnje i lanaca vrednosti

Koncept centra za tehnoloski razvoj za metalsku industriju

- **Stvaranje i/ili poboljšanje oblasti zasnovanih na partnerstvima za razvoj i/ili zapošljavanje u cilju stvaranja mehanizma za podršku tehnološkog razvoja i inovacija, zasnovanog na koordinisanom naporu regionalnih stakeholder-a da se unapredi trenutna situacija u ključnom industrijskom sektoru u regionu**
- **Podrška efikasnoj proizvodnji i uvođenju nove tehnologije u cilju smanjenja troškova koja podrazumeva program sveobuhvatne tehnološke modernizacije koji će biti osmišljen i dostupan preduzećima u sektoru prerade metala, prilagođena tehnološka rešenja koja će biti sprovedena i implementirana kroz program izgradnje kapaciteta**

Model centra za tehnoloski razvoj za metalsku industriju

Centar za tehnološki razvoj i podršku inovacijama za metaloprerađivačku industriju bi bio fokusna tačka za podudaranje tehnoloških zahteva kompanija sa uslugama koje se nude u oblasti tehnološkog razvoja, čime bi se obezbedio odgovor na potrebu kompanija za uslugama, a centar bi doprineo sistematizaciji, prepoznatljivosti i unapređenju postojećih znanja na teritoriji regiona, a posebno na Univerzitetu.

Mehanizam se sastoji od sledećih komponenti:

- Institucionalne
- Hardware
- Software
- Operativnog upravljanja

Multiplikacioni efekti

Centar za tehnološki razvoj i podršku inovacijama može rezultirati:

- **Povećanju vrednosti saradnje između učesnika koji dolaze iz biznisa, razvojnih institucija, R&D sektora i finansijskih organizacija, a takođe može replicirati u drugim ključnim oblastima ekonomskog razvoja**
- **Stvaranju mosta između industrije i R&D sektora, čime se može uspostaviti model dobre prakse koji može biti korišćen za slične intervencije**
- **Fokusiranju na industrijski razvoj i sektor sa najvećim razvojnim potencijalima, što će uticati na ukupnu ekonomsku situaciju u regionu**
- **Prepoznavanju znanja kao ključnog instrumenta za ekonomski oporavak regiona**
- **Promeni stava Univerziteta prema MSP sektoru u regionu, što će dovesti do pojačane saradnje u različitim segmentima razvoja**

HVALA NA PAŽNJI

Jasminka Luković Jagličić

Direktor

Regionalna agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja

Kralja Petra I 22, 34000 Kragujevac

034 302 701, 302 702

officekg@redasp.rs

www.redasp.rs